

“”

Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ,
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІ:

Біз қазір қоғамда жаңа құндылықтарды орнықтырып жатырмыз. Бұл – күрделі, асқан ұқыптылықты талап ететін өте қажетті жұмыс. Жаңа этиканы қалыптастыру ісі ел алдындағы азаматтардың, сондай-ақ мемлекеттік қызметшілердің жүріс-тұрысына, мінез-құлқына байланысты екені сөзсіз. Қоғамдық орындарда келеңсіз, жөнсіз әрекеттерге жол бермеу қажет. Депутаттар заң қабылдаумен қатар, жаңа қоғамдық этиканы дәріптеуге үлес қосуға тиіс. Бұл да – ұлттық мүддеге тікелей қатысы бар маңызды мәселе.

ИПОТЕКА ҚАШАН
ОҢТАЙЛАНАДЫ?

6-БЕТ | МӘСЕЛЕ

ЕРІКТІЛЕРДІҢ
ИГІ ІСІ

7-БЕТ | ӘЛЕУМЕТ

№106

(5004)

Сейсенбі
8 қыркүйек
2026 жыл

ASTANA

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ГАЗЕТ

A Q S H A M Y

1990 ЖЫЛҒЫ 13 ҚАЗАННАН БАСТАП ШЫҒАДЫ

ЖЕҢІМПАЗДАРДЫ ҚҰТТЫҚТАДЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан ұлттық құрамасын VI Дүниежүзілік көшпенділер ойындарында табысты өнер көрсетуімен құттықтады. Бұл туралы Қазақстан Республикасы Президентінің кеңесшісі – Президенттің баспасөз хатшысы Айбек Смадияров хабарлады.

– Президент осынау жоғары нәтижеге спортшыларымыз тайсалмас табандылықтың, жанқиярлық еңбек пен мұқалмас ерік-жігердің арқасында жеткенін атап өтті. Мемлекет басшысы чемпиондар мен жүлдегерлерге, бапкерлер құрамына және барша мамандарға шынайы ризашылығын жеткізіп, мұндай ерен жетістіктер Қазақстанның ұлттық спорт түрлері дамыған ел ретінде халықаралық беделін асқақтата түсетінін айтты. Қасым-Жомарт Тоқаев спортшыларымыздың ең беделді сайыстарда биік белестерді бағындыра беруіне тілектестік білдірді, – делінген хабарламада.

Қазақстан құрамасы Дүниежүзілік көшпенділер ойындарын жалпыкомандалық есепте бірінші орынмен аяқтады.

Байрақты доданың қорытындысы бойынша қазақстандық спортшылар 74 медаль жеңіп алды. Оның ішінде 32 алтын, 20 күміс және 22 қола жүлде бар. Жалпыкомандалық есепте 30 алтын медаль иеленген Қырғызстан екінші орынға, жеті алтын жүлдесі бар Ресей үшінші орынға тұрақтады.

Астанада жол-көлік инфрақұрылымын дамытуға бағытталған жұмыстар жыл бойы жүргізіледі. Биыл елорда ішінде жалпы ұзындығы 60 шақырым жол жөндеуден өткізіледі.

3

ЖОЛ – ҚАЛАНЫҢ КҮРЕТАМЫРЫ

ОТБАСЫН ДӘРІПТЕЙТІН АПТАЛЫҚ

Елімізде 7-13 қыркүйек аралығында өтетін Отбасы күніне арналған апталық басталды. Бұл мереке дәстүрлі түрде қыркүйектің екінші жексенбісінде аталып өтеді.

Апта бойы еліміздің өңірлерінде отбасы құндылықтарын дәріптеуге, отбасындағы қарым-қатынас мәдениетін дамытуға және саналы ата-ана болудың маңызын түсіндіруге бағытталған ақпараттық, танымдық және қоғамдық іс-шаралар өтеді.

«Апталықтың әр күні жеке тақырыпқа арналады. Бағдарлама ұрпақтар сабақтастығы, саналы түрде отбасын құру, бала денсаулығы мен қауіпсіздігі, отбасы берекесі және ата-ана мен баланың бірге уақыт өткізуі секілді маңызды тақырыптарды қамтиды» делінген Мәдениет және ақпарат министрлігінің хабарламасында.

Сондай-ақ әлеуметтік желілерде «Отбасымыздың бір күні» ұранымен жалпыұлттық #Otbasum2026 челленджі өтеді.

КІТАП ОҚЫП, ОЛЖАҒА КЕНЕЛІҢІЗ

**КІТАП ОҚИТЫН ҰЛТ –
ӨРКЕНДЕГЕН ҰЛТ!**

**ЧИТАЮЩАЯ НАЦИЯ –
ПРОЦВЕТАЮЩАЯ НАЦИЯ!**

Для участия необходимо пройти регистрацию на сайте: www.reading-nation.kz

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КІТАП ОҚУ МАРАФОНЫНА ҚАТЫС!

ПРИМИ УЧАСТИЕ В РЕСПУБЛИКАНСКОМ МАРАФОНЕ ЧТЕНИЯ КНИГ

Астанада «Кітап оқитын ұлт» атты тұңғыш республикалық кітап оқу марафонына қатысуға өтінім қабылдау басталды. Алғашқы бес күнде 100 мыңнан аса адам тіркеуден өтті. Марафонға қатысушыларды тіркеу 15 қыркүйекке дейін жалғасады.

Оқу марафонына қатысушы өз бағыты бойынша арнайы жасақталған 330 кітаптан тұратын қордан 15 кітап оқуы керек. Оның 165-і – қазақ тілінде, 165-і орыс тілінде ұсынылады. Негізгі оқу кезеңі биыл қыркүйекте басталып, 2027 жылдың наурызына дейін жалғасады. Қатысушылар кітап оқып, жеке кабинетінде олар туралы қысқаша пікірлерін жариялайды. 2027 жылдың наурыз-сәуір айларында қорытынды тестілеу мен зияткерлік викториналар өтеді.

Өңірлік кезеңдердің жеңімпаздары мен жүлдегерлеріне қомақты ақшалай сыйлықтар табысталады.

ВАЛЮТА
БАҒАМДАРЫ

€ EUR/KZT 530.52 \$ USD/KZT 456.56 ₸ RUB/KZT 5.28 ¥ CNY/KZT 68.03

t.me/elordainfo

www.astana-akshamy.kz

АҚОРДА

ХАЛЫҚ ЖАЗУШЫСЫН ҚҰТТЫҚТАДЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев ақын, журналист, Қазақстанның халық жазушысы Валерий Михайловты 80 жылдық мерейтойымен құттықтады.

– Табиғи талантыңыз бен еңбекқорлығыңыздың арқасында шығармашылық жолыңызда ерен табысқа қол жеткіздіңіз. Ұзақ жылдар бойы еліміздің беделді басылымдарында жемісті еңбек етіп, «Казахстанская правда» газеті мен «Простор» журналын басқардыңыз. Адамгершілігі мол әрі өмірлік ұстанымдарынан айнымаған тұлға ретінде қаламгерлер арасында және қоғамда үлкен құрметке бөлендіңіз, – деп жазылған жеделхатта.

Президент Қасым-Жомарт Тоқаев Валерий Михайловтың бірнеше буын оқырман қызыға оқитын шығармалары төл әдеби қазынамыздың бір бөлшегі ретінде лайықты бағаға ие болғанына назар аударды.

Сондай-ақ Президент отан-

дық әдебиеттің дамуына қосқан айрықша үлесі үшін жазушы Валерий Михайловты І дәрежелі «Барыс» орденімен марапаттау туралы Жарлыққа қол қойды.

Валерий Михайлов 1946 жылы 7 қыркүйекте Қарағанды қаласында туған. Қазақ политехникалық институтының геофизика факультетін бітірген.

Ол «Вечерняя Алма-Ата», «Ленинская смена», «Казахстанская правда» газеттері мен «Простор» журналында еңбек етті. 1997-2003 жылдары «Казахстанская правда» газетінде басшылық қызмет атқарып, кейін ұзақ жылдар бойы «Простор» журналының бас редакторы болды.

Валерий Михайлов – поэзия мен проза жанрындағы жиырмадан астам кітаптың

авторы. Жазушының кеңінен танылған еңбегінің бірі – Қазақстандағы 1930 жылдардағы қасіретті оқиғаларды арқау еткен «Хроника великого джута» шығармасы.

Валерий Михайлов Д.Досжановтың, Б.Мұқаевтың, т.б. қазақ жазушыларының шығармаларын орыс тіліне аударған. Сондай-ақ «Жизнь замечательных людей» сериясымен оның Михаил Лермонтов, Евгений Боратынский және Николай Заболоцкий туралы кітаптары жарық көрді.

Ол – «Парасат», II дәрежелі «Барыс» ордендерінің иегері және «Алаш» халықаралық әдеби сыйлығының лауреаты. 2024 жылы қаламгерге «Қазақстанның халық жазушысы» атағы берілді.

ІШКІ САЯСАТТЫҢ ҚАҒИДАТТАРЫ ҚАРАЛДЫ

Ақордада Вице-Президент Ерлан Қариннің төрағалығымен ішкі саясаттың негізгі бағыттары жөнінде жұмыс кеңесі өтті. Жиынға Президент Әкімшілігі құрылымдық бөлімшелерінің, әлеуметтік-мәдени және ақпараттық блоктарға жауапты орталық мемлекеттік органдардың басшылары қатысты.

Кеңесте Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың қоғамдық бірлікті нығайтуға, конституциялық құндылықтар мен қағидаттарды насихаттауға бағытталған бастамаларының іске асырылу барысы қаралды.

«Заң және тәртіп» қағидатын ілгерілетуге, «Таза Қазақстан» жобасын жүзеге асыруға, «Адал азамат» құндылықтарын орнықтыруға қатысты нақты шаралар пысықталды.

Ерлан Қарин Мемлекет

басшысының Жарлығымен қабылданған ішкі саясаттың негізгі қағидаттары, құндылықтары мен бағыттары бекітілген тұжырымдамалық құжат мемлекеттік органдардың ішкі саясат саласындағы жұмысының мазмұндық негізі екенін атап өтті.

Аталған құжатта мемлекеттік аппарат жұмысының басым бағыттары айқындалған: ашық әрі тұрақты қоғамдық диалогты жолға қою, этносаралық және

конфессияаралық келісімді одан әрі нығайту, мемлекеттің жастар, ақпарат және мәдени-гуманитарлық саладағы саясатын тиімді жүргізу.

Жиын қорытындысы бойынша Ерлан Қарин Мемлекет басшысының ішкі саясат саласындағы бастамаларын жүзеге асыруға арналған кеңес тұрақты түрде өткізілетінін айтып, жауапты мемлекеттік органдарға нақты тапсырмалар берді.

ТУРИЗМГЕ ИНВЕСТИЦИЯ КӨБЕЙДІ

Мемлекет басшысының тапсырмаларын орындау аясында Үкімет курорттық аймақтарды жаңғыртуға, инвестицияларды ынталандыруға және көлік қолжетімділігін кеңейтуге бағытталған жүйелі шаралар кешенін жүзеге асыруда.

2025 жылдың қорытындысы бойынша саланың экономикаға қосқан жиынтық үлесі 5 трлн теңгеге жетіп, жұмыспен қамтылғандар саны 600 мың адамнан асты.

Қазір салада жалпы құны шамамен 1,3 трлн теңгені құрайтын 328 инвестициялық жоба жүзеге асырылып жатыр. Жобаларды кезең-кезеңімен іске қосу нәтижесінде 10 мыңға жуық тұрақты жұмыс орны ашылып, халықаралық деңгейдегі 25 жаңа қонақүй кешені бой көтермек.

2025 жылы туризм саласына салынған инвестиция көлемі 1,25 трлн теңгеге жетіп, бір жылда 32,6%-ға өскен. 2025 жылы Қазақстанға 15,7 млн шетелдік азамат келді. Оның 11,1 миллионы турист ретінде тіркелген. Шетелдік қонақтардың ел аумағындағы

шығыны 2,9 млрд АҚШ долларын құрады.

Оқиғалы туризмді дамыту мақсатында 2026 жылға арналған 55 негізгі іс-шарадан тұратын күнтізбе әзірленді. Ішкі туризм де өсіп келеді. Қазақстан ішінде саяхаттаған азаматтардың саны 2023 жылғы 7,1 млн адамнан 2025 жылы 8,7 млн адамға дейін артқан.

2023 жылы Қазақстанда 3 992 орналастыру нысаны болса, 2025 жылы олардың саны 4 482-ге жетті. Ал 2026 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша бұл көрсеткіш 4,5 мыңнан асты. Инвестициялық портфель аясында халықаралық деңгейдегі 25 жаңа қонақүй кешенін ашу жоспарланған.

2026 жылы 11 мың шақырым автомобиль жолын жөндеу жоспарланған. Оның

ішінде Рахман қайнарына, Кендірліге, Баянауылға, Зерендіге және Көлсайға аппаратын жолдар бар. Сонымен қатар Катонқарағайда, Зайсанда және Кендірліде жаңа әуежайлар салынып жатыр. Жазғы маусымға аптасына 45 субсидияланатын әуе рейсі ұйымдастырылды.

2025 жылы ұлттық парктарға 3,7 млн адам барған. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда 179 туристік маршрут пен 42 экосоқпақ жұмыс істейді. 2026 жылдан бастап 18 жасқа дейінгі балалар үшін ұлттық табиғи парктарға кіру тегін болды.

Туризм саласын дамыту инвестиция тарту, инфрақұрылымды жаңарту, көлік қолжетімділігін арттыру және саланы қолдаудың жаңа шараларын қамтиды.

Абай облысында теміржол инфрақұрылымын жаңғырту бағдарламасы аясында Шар, Үш-биік, Жарма және Жалаңашкөл стансаларындағы жаңартылған төрт теміржол вокзалы пайдалануға берілді. Нысандар күрделі реконструкциядан өтті. Тозығы жеткен құрылыстар бұзылып, қосымша қабаттар салынды. Бұл кешендердің аумағын кеңейтуге жаңа перрондар мен платформалар салуға, сондай-ақ күту залдарын қайта жабдықтап, қозғалыс мүмкіндігі шектеулі азаматтар үшін кедергісіз орта құруға мүмкіндік берді.

Ақтөбе облысында 1905 жылы салынған Жем теміржол вокзалы реконструкциядан кейін қайта ашылды. Кешеннің жалпы аумағы 387,5 шаршы метрден 421,2 шаршы метрге дейін ұлғайтылды. Шатыры мен қасбеті жаңартылып, ішкі бөлмелері қайта жабдықталды, инженерлік желілері жаңғыртылды. Перрон реконструкцияланып, іргелес аумақ абаттандырылды. Күту залдары жаңа жиһаздармен

және заманауи жабдықтармен қамтамасыз етілді.

Ақтөбе облысында оқу жылының басталуына орай жеті жаңа мектеп ашылды: Ақтөбе қаласында – үш, Темір ауданында – екі, Мұғалжар және Мәртөк аудандарында бір-бірден. Ғимараттар пәндік кабинеттер, спорт залдары, цифрлық жабдықтар және қауіпсіздік жүйелерімен жабдықталған. Жалпы өңірдің 449 мектебінде оқу жылын 194 мыңнан астам бала бастады, оның ішінде 20 мыңнан астамы – бірінші сынып оқушылары.

Алматы облысында «Келешек мектептері» ұлттық жобасы аясында 4,2 мың орынға арналған бес жаңа мектеп ашылды, тағы 10 нысан күрделі жөндеуден кейін пайдалануға берілді. Білім беру ұйымдары STEM зертханалары, робототехника кабинеттері, спорт залдары және қауіпсіздік жүйелерімен жабдықталып, кедергісіз орта қалыптастырылды.

Түркістан облысында тоғыз жаңа мектеп пен қосымша

ғимарат пайдалануға берілді. Бұдан бөлек, өңірде күрделі жөндеуді қажет ететін 115 мектепті жаңарту және жаңғырту жұмыстары жүргізілуде. Түркістан облысында 50 мыңнан астам бала бірінші сыныпқа барды.

Ұлытау облысының Мыңадыр ауылында Білім беру инфрақұрылымын қолдау қорының жабдықтауы есебінен (заңсыз иемденілген активтерді қайтару есебінен) 80 орындық жаңа мектеп ашылды. Ғимаратта 18 сынып, робототехника кабинеті, спорт залы, сондай-ақ футбол және баскетбол алаңдары бар.

Алматыда 120 және 160 орындық екі жаңа балабақша ашылды. Ондағы топтардың әрқайсысы интерактивті тақталар және мобильді цифрлық құрылғылармен жабдықталған. Ғимараттарда спорт және музыка залдары, қазақ тілі кабинеттері, психолог кабинеті және шығармашылықпен айналысуға арналған кеңістіктер қарастырылған.

ТУРИЗМДЕГІ ИНВЕСТИЦИЯЛАР МЕН ИНФРАҚҰРЫЛЫМ

ПРЕЗИДЕНТТІҢ ЖОЛДАУЛАРЫНДА БЕРІЛГЕН ТАПСЫРМАЛАРЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ

Салаға салынған инвестициялар

екі жылдағы инвестициялардың өсуі (2024–2025)

+60%

2024–2025 жылдардағы инвестициялардың жалпы көлемі

2,2 ТРЛН ТЕҢГЕ

Инвестициялық жобалар және қонақүйлерді дамыту

қазіргі уақытта

328

ЖОБА жүзеге асырылуда

10

мың тұрақты жұмыс орындары ашылады

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ

25

ҚОНАҚ ҮЙ ашылуы жоспарланған

БИЫЛ 50 КӨШЕ ЖӨНДЕЛЕДІ

Астана қаласының әкімі Жеңіс Қасымбек қаладағы жол жөндеу жұмыстары туралы мәлімет берді.

«Елорданың жол-көлік инфрақұрылымын кешенді дамыту жұмысы жүріп жатыр. Биыл жалпы ұзындығы шамамен 60 шақырым болатын 50-ге жуық көшеде жөндеу жұмысын жүргіземіз. Жаңа жолдар мен жол айрықтарын салу жұмысы қатар жүріп жатыр. Бұл қаладағы көлік қозғалысын жеңілдетіп, автомобиль көп қатынайтын жолдардағы жүктемені азайтуға мүмкіндік береді. Қаланы аралау барысында бірқатар нысанға бардым. Жангелдин көшесінің құрылысы К.Күмісбеков пен Ш.Бейсекова көшелерін байланыстырып, №65 мектеп-гимназиясына, техникалық колледжге және «Білім-Инновация» лицей-интернатына қатынауды жеңілдетеді. Қазір инженерлік желілерді жүргізу және жол төсемін салу жұмысы жүріп жатыр. С.Нұрмағамбетов көшесін Ш.Қалдаяқов көшесінен Райымбек батыр көшесіне

дейін салу. Бұл жоба С.Нұрмағамбетов көшесін одан әрі дамытып, іргелес аумақтағы көлік қозғалысын жақсартады және LRT станциясына қатынауды оңайлатады. Қазіргі уақытта жол төсемін төсеу жұмысы жүріп жатыр. Е67, Е68 көшелерін Төле би көшесінен Ә.Бектұров көшесіне дейінгі ара-

лықта салу. Е68 көшесінің құрылысы Төле би мен Ә.Бектұров көшелері арасындағы көлік қозғалысын жақсартып, іргелес тұрғын үй кешендеріне қатынауды жеңілдетеді. Қазіргі уақытта жол төсемін төсеу жұмысы жүргізіліп жатыр. Пригородный елді мекеніндегі Местная-7 және Е522 көшелерін салу. Жобаны іске асыру Пригородный елді мекенінің көлік қозғалысын арттырып, салынып жатқан жайлы мектепке және тұрғын үйлерге қатынауды қамтамасыз етеді. Қазіргі уақытта Е522 көшесінде инженерлік желілерді жүргізу және жол төсемін төсеу жұмысы жүріп жатыр. Мәңгілік ел даңғылы, 40А мекенжайынан Ә.Бөкейхан көшесіне дейін («Сапфир» ТК) көше салу. Жаңа көше Мәңгілік ел даңғылы мен Ә.Бөкейхан көшесі арасындағы көлік қозғалысын қамтамасыз етіп, «Сапфир», «Көркем-4» және «Күмбел» тұрғын үй кешендеріне қатынауды жақсартады. Қазіргі уақытта инженерлік желілерді жүргізу жұмысы жүріп жатыр. Жол жұмысы елорданың барлық ауданында жүріп жатыр. Мердігер ұйымдарға белгіленген мерзімдерді қатаң сақтау және жұмыстың тиісті сапасын қамтамасыз ету тапсырылды» деп жазды әлеуметтік парақшасында Жеңіс Қасымбек.

ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕР ТАЛҚЫЛАНДЫ

Астана қалалық мәслихат төрағасы Табиғат Зейнұлқабден Қазақстан Республикасы Құрылтайының I шақырылым депутаттары – Кендебай Адамбек, Замир Сагинов және Жұлдыз Данбаевамен кездесті.

Кездесу барысында Астананың өзекті мәселелер талқыланды. Атап айтқанда, қалалық инфрақұрылымды дамыту, қалалық ортаның сапасын арттыру, заңнаманы жетілдіру және елорда тұрғындарының өміріне тікелей әсер ететін бастамаларды іске асыру мәселелеріне назар аударылды. Сонымен қатар Астананың қарқынды дамуы мен жаңа міндеттерді ескере отырып, елорданың мәртебесіне қатысты заңнаманы одан әрі жетілдіру мәселесі сөз болды. Кездесуде депутаттық жұмыс тәжірибесімен алмасып, Құрылтай аясындағы алдағы жұмыс бағыттары да талқыланды. Бұл ретте мәслихат пен Құрылтай депутаттарының өзара тығыз байланысы елордадағы өзекті мәселелерді тиімді шешуге және тұрғындардың мүддесін ескеретін бастамаларды ілгерілетуге мүмкіндік беретініне назар аударылды.

ӘСКЕРГЕ ШЫҒАРЫП САЛДЫ

Елордада Қорғаныс істері жөніндегі департаментінің жинау пункті базасында әскерге шақыру жасындағы жастарды Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің қатарына шығарып салу салтанатты рәсімі өтті.

Іс-шараға Қорғаныс министрлігінің, ҰҚК Шекара қызметінің өкілдері, Қарулы күштердің ардагерлері, сондай-ақ әскерге шақырылушылардың туған-туыстары мен жақындары қатысты. Бозбалалар Шығыс Қазақстан облысының Күршім ауылында орналасқан, жарты ғасырдан астам тарихы бар әрі Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын қорғау бойынша маңызды міндеттерді атқаратын әскери бөлімде қызмет ететін болады. – Отан шебін қорғау – үлкен мәртебе әрі зор абырой. Осыған лайықты ұл тәрбиелеп өсірген ата-аналарға шынайы алғысымды білдіремін. Әскерге шақырылушыларға мықты денсаулық, сенімділік, төзімділік пен әскери істі меңгеруде

табыс тілеймін. Бұл қызмет сіздер үшін тұлға ретінде қалыптасу мен жарқын болашақ құру жолындағы маңызды қадам болсын, – деді Астана қаласы Қорғаныс істері жөніндегі департаментінің өкілі, запастағы полковник Ғани Артықов. Әскерге шақырылушылардың арасында жергілікті әскери басқару органына өз еркімен келген 19 жасар Берік Иноятов та бар. Ол биыл Астана қаласының Жоғары медициналық колледжін аяқтаған. – Нағыз азамат өз уақытында әскерде борышын өтеп, Отан алдындағы міндетін орындауы тиіс деп есептеймін. Бұрын шекарадағы қызмет туралы фильмдерді қарайтын едім, ал енді өзім осы атмосфераға еніп, нағыз өмір мектебінен өтіп,

өзімді шындай түсемін. Мемлекеттік шекараны қорғауға өз үлесімді қоса алатыныма мақтанаймын және әскери борышымды абыроймен орындауға тырысамын, – деп өз ойымен бөлісті. Әскери қызметті өткеру кезеңінде сарбаздарға кредиттік демалыстар беріледі. Бұдан бөлек, запасқа шығарылғаннан кейін жауынгерлік даярлықтың үздіктері ҰБТ тапсырмай-ақ елдің жоғары оқу орындарына мемлекеттік грантқа түсе алады. Не болмаса келісімшарт бойынша әскери қызметін жалғастыруға мүмкіндіктері бар. Биыл Астанада мерзімді әскери қызметке 1 400 азамат аттанады, олардың 190-ы ҰҚК Шекара қызметіне барады.

КІТАП ОҚУ – МӘДЕНИЕТТІҢ БЕЛГІСІ

Астана қаласы әкімдігінің Білім басқармасына қарасты № 98 мектеп-лицейінде кітап оқуға байланысты іс-шара ұйымдастырылды.

Іс-шараның басты мақсаты – кітап оқу мәдениетін жас өрендер арасында қалыптастырып, зияткер ұрпақ тәрбиелеу. Соның нәтижесінде ұлтқа қызмет ететін патриот жастар шоғырын шыңдау көзделеді.

Дөңгелек үстел барысында оқушыларға кітап оқу мәдениетінің адамзатқа берер пайдасы түсіндіріліп, әркім өзінің ыңғайына келетін жанрды айқындады. Сонымен қатар мектеп-лицей директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Гауһар Қалиева ойпкірін білдірді. – «Үздік оқырмандардың шеруі» атты іс-шара өткізілді. Мектебімізде «12 ай, 12 кітап» деген жобалар бар. Соның нәтижесінде үздіктермен дөңгелек үстел өтті. Жаз бойы оқыған кітаптардың мән-мағынасын, қоғамдық санада өзектілігін талқылады. Әр оқушының талғамы әртүрлі. Кейбірі фантастика бағытындағы кітаптарды жақсы көрсе, біреулері детективке, ендігісі роман, поэма, повестер және т.б. құштар. Жалпы кітаптың берері мол, – деді ол. Сонымен бірге 180 кітап оқыған 11-сынып оқушысы Нұртазина Назерке кітап оқудың қыр-сырымен бөлісті. – Кітап оқу маған зор септігін тигізіп келеді. Көптеген жұлдеге қол

жеткіздім. 7-сыныпта қаламгер Сәуле Досжанның «Ауылдан шыққан миллионер» атты кітабын оқып, кітапқа деген қызығушылығым арта түсті. Сол кітапта өмір жолында қандай қиындық болса да мойымай, еңсеріп өтіп, биік жетістікке жетуге болатыны баяндалған. Негізгі әр шығарма адамға түрлі қырынан әсерін береді. Зерделі болуға, сөйлеп үйренуге, ұшқыр әрі ұтқыр ойлы адамға айналуға септігін тигізеді деп ойлаймын, – деді Назерке Нұртазина.

АСТАНА ҚАЛАСЫ ТҰРҒЫНДАРЫНЫҢ ЖӘНЕ СЕГІЗІНШІ САЙЛАНЫМЫНЫҢ ҚАЛАЛЫҚ МӘСЛИХАТ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ НАЗАРЫНА!

2026 жылғы 11 қыркүйек сағат 11:00-де Астана қаласы мәслихатының сегізінші сайланымының кезектен тыс сессиясы шақырылады.

Сессияның қарауына келесі сұрақтар шығарылады:

- Астана қаласы мәслихатының 2025 жылғы 12 желтоқсандағы № 352/47-VIII «Астана қаласының 2026-2028 жылдарға арналған бюджеті туралы» шешіміне өзгерістер енгізу туралы.
- Астана қаласы әкімдігінің жанындағы Көмелетке толмағандардың істері және олардың құқықтарын қорғау жөніндегі комиссиясының құрамын бекіту туралы.
- Астана қаласы мәслихатының 2026 жылғы 27 ақпандағы №387/50-VIII «Астана қаласы әкімдігінің жанындағы

Әйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясат жөніндегі комиссиясының құрамы туралы» шешіміне өзгерістер енгізу туралы.

4. Астана қаласы мәслихатының 2026 жылғы 5 маусымдағы № 424/54-VIII «Астана қаласында құқық бұзушылықтың алдын алу жөніндегі ведомстваралық комиссия құрамы туралы» шешіміне өзгерістер енгізу туралы.

Баяндамашы: Тимур Уалиханұлы Мусин – «Астана қаласы әкімінің аппараты» ММ басшысының орынбасары.

5. Астана қаласының тарих және мәдениет ескерткіштерін қорғау жөніндегі комиссиясының құрамын бекіту туралы.

Баяндамашы: Жаңа бай Бердіқұлұлы Мейірманқұлов – «Астана қаласының Мәдениет басқармасы» ММ басшысы

Анықтама үшін телефон нөмірі: 55-66-37.

Т.ЗЕЙНҰЛҚАБДЕН,
Астана қаласы
мәслихатының төрағасы

ЖАҢА ҚОҒАМДЫҚ КЕҢІСТІК АШЫЛДЫ

Елорданың Байқоңыр ауданындағы Қоянды саяжай алқабында жаңа балалар ойын алаңы ашылды. Бұрын бос тұрған бұл аумақ кешенді түрде абаттандырылып, мұнда үлкен футбол алаңы, спорттық тренажерлар мен воркаут аймағы, балалар ойын алаңы және тұрғындар үшін демалыс орны жасақталды.

Бұл кеңістікті жергілікті тұрғындар көптен күткен еді. Енді балалар ойын алаңында ойнап, жастар спортпен шұғылданып, ал тұрғындар абаттандырылған аумақта серуендеп, таза ауада демала алады. Жаңа қоғамдық кеңістік тұрғындардың белсенді демалысына және салауатты өмір салтын ұстануына қолайлы жағдай қалыптастырады. Аудан аумағында тұрғындарға қолайлы әрі жайлы орта қалыптастыру бағытындағы абаттандыру жұмысы жалғасып жатыр. Айта кетейік, осыған дейін Мемлекет басшысы Қасым-

Жомарт Тоқаев Астананың қалалық инфрақұрылымын дамыту, абаттандыру және көгалдандыру бағытындағы жүйелі жұмысты жалғастыруды тапсырған болатын. Қазір елорданың барлық алты ауданында абаттандыру жұмысы жүргізіліп жатыр. Соңғы жылдары Астанада 500-ге жуық қоғамдық және аула кеңістігі абаттандырылды. Жалпы, Астанада қала аумағын кешенді көгалдандыру жұмыстары жалғасып жатыр. Бүгінде елордада шамамен 4,7 млн жасыл желек өсіп тұр. Ал «Жасыл белдеу» аумағында тағы 14 млн-ға жуық өсімдік жайқалып келеді.

ГАЗДАНДЫРУ АЯҚТАЛУҒА ЖАҚЫН

Елордада газдандыру жұмыстары 2019 жылы басталған болатын. Бүгінде оның нақты нәтижесі байқалады. Қазіргі уақытта бас қаладағы барлық дерлік тұрғын алап газбен жабдықтау желілерімен қамтылып, шаһардың жекеменшік секторының шамамен 95 пайызы көгілдір отынға қосылды.

Астана қаласы Энергетика басқармасы басшысының орынбасары Мақсат Есмағұловтың айтуынша, бүгінде 20 мыңға жуық абонент табиғи газға қол жеткізген.

«Қазіргі таңда Астана қаласын газдандыру бағытында өте ауқымды жұмыс атқарылды. 2019 жылы басталған жобаның нәтижесін қазір көріп отырмыз. Қаланың барлық дерлік тұрғын алабы газдандыру желілерімен қамтылды. Жалпы Астанадағы газдандыру деңгейі 95 пайызды құрайды. Көптеген тұрғын газ үйлер мен пәтерлерге дейін жүргізілуі керек деп ойлайды. Алайда табиғи газ негізінен жеке тұрғын үй секторын жылытуға арналған. Қазіргі таңда барлық тұрғын алап газбен жабдықтау желілеріне қосылған және шамамен 20 мың абонент табиғи газды пайдалануға мүмкіндік алды. Биыл «Өндіріс» тұрғын алабын газдандыру жұмыстары басталды. Сонымен қатар ұлттық оператордың қаражаты есебінен «Қазгородок» және «Гранд Вилландж» тұрғын алаптарын газдандыру жоспарланып отыр. Бұл жобалар Астанадағы жекеменшік секторды газдандыру жұмыстарының соңғы кезеңі болады. Елордада табиғи газды пайдалану тек тұрғын үйлерді газдандырумен шектелмейді. Соңғы жылдары қаланың жылумен жабдықтау жүйесін дамыту бағытында да бірқатар

ірі жоба жүзеге асырылды. 2020 жылдан бастап Астанадағы жылу электр орталықтарын табиғи газға көшіру жобасы қолға алынған. Үш жыл ішінде аталған жұмыстар толық аяқталып, бүгінде ЖЭО-1 мен ЖЭО-2 табиғи газбен жұмыс істейді, – деді Мақсат Есмағұлов. Айтуынша, табиғи газдың келуі елордадағы жылу тапшылығы мәселесін азайтуға да мүмкіндік берді. Бұған дейін қалада жылу жүйесіне қосылуға қатысты белгілі бір шектеулер болған. Ал газбен жұмыс істейтін жаңа жылу станцияларының іске қосылуы жылумен жабдықтау жүйесінің қуатын арттыруға жол ашты.

– Қазіргі уақытта Астанада екі газ жылу станциясы жұмыс істеп тұр. Сонымен қатар тағы бір жаңа станцияның құрылысы жүргізіліп жатыр. Бұл – Қазақстанда баламасы жоқ, табиғи газбен жұмыс істейтін автоматтандырылған әрі экологиялық таза нысан. Әрбір жылу станциясы 300-ден 600 гигакалорияға дейін жылу энергиясын өндіруге қауқарлы. Газдандыру жобасын жүзеге асыру барысында елордада газ сақинасы да салынды. Яғни қала газбен жабдықтау желілері арқылы толықтай сақиналы жүйеге біріктірілген. Бұл жүйе жылу және электрмен жабдықтау салаларындағы энергетикалық сақина қағидатына ұқсас жұмыс істейді,

– деді басқарма басшысының орынбасары.

Бүгінде аталған газ желісіне Астана агломерациясын қосу жұмыстары да белсенді жүргізіліп жатыр. Қазір Косшы қаласы, сондай-ақ Талапкер, Қоянды және басқа да елді мекендер газ желісіне қосылған. Соған сәйкес Ақмола облысы жағынан табиғи газды тұтыну көлемі де артып келеді. Осыған байланысты болашақта газ тапшылығына жол бермеу мақсатында шамамен бір жарым жыл бұрын жаңа №3 «Астана» автоматтандырылған газ тарату станциясының құрылысы басталған. Оның сағатына 350 мың текше метр газ өткізуге қауқарлы қуаты бар. Бұл нысан Қазақстандағы ең ірі автоматтандырылған газ тарату станцияларының бірі болмақ.

– Жаңа АГРС алдағы жылдары елорда мен оған іргелес аумақтардың газбен жабдықтау қажеттілігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар қалада табиғи газды жағу арқылы электр энергиясын өндіріп, қажетті көлемде жылу беретін бу-газ қондырғысын салу да жоспарланып отыр. Осылайша, Астанада жекеменшік секторды газдандыру жұмыстары аяқталуға жақын. Ал жаңа газ инфрақұрылымының дамуы елорданың жылумен және электр энергиясымен қамтамасыз ету жүйесінің тұрақтылығын арттыруға бағытталған, – деді Мақсат Есмағұлов.

ЕҢБЕК АДАМЫ

ӘКЕ АМАНАТЫНА АДАЛ МЕТАЛЛУРГ

Металлург болу – жай ғана мамандық таңдау емес. Бұл – жалын атқан пештің жанында шыңдалып, ауыр еңбектің жауапкершілігін арқалайтын, табандылық пен төзімділікті талап ететін ерекше кәсіп. Металл мен оттың тілін тауып, өндірістің әр сәтіне сергектікпен қарау – жылдар бойы жинақталған тәжірибені қажет етеді.

Қалиакбар
ҮСЕМХАНҰЛЫ

Осындай қасиеттерді бойына сіңіріп, металлургия саласында талай жыл еңбек етіп келе жатқан тәжірибелі мамандардың бірі – «Тау-Кен Алтын» кәсіпорны Балқыту және құю цехының бастығы Қожан Мұратбеков. Оның 28 жылдық еңбек жолы – өндірістегі кәсіби шеберлік пен жауапкершіліктің, қарапайым еңбекке адалдық пен мамандыққа деген сүйіспеншіліктің өнегесі.

Қожан Қалиакпарұлы үшін металлург мамандығы кездейсоқ таңдау емес. Бұл – әке аманаты, отбасынан дарыған еңбекке деген құрметтің жалғасы. Бала күнінен өндірістің қыр-сырын көріп өскен ол әкесінің жолын жалғап, металлургия саласын өмірлік кәсібіне айналдырды. Жылдар өте келе әке аманаты оның кәсіби ұстанымына, ал таңдаған мамандығы өмірлік мектебіне айналды.

– Әкем өткен ғасырдың жетпісінші жылдары Теміртауда шахтер болып еңбек етті. Кейін Балқашқа көшіп, мыс балқыту цехында конвертерші болды. Мен дүниеге келгенде: «Менің ұлым да металлург болады, менің жолымды жалғайды» деп айтыпты. Сол сөз менің өмірлік бағытымды айқындады, – дейді ол.

Қожан мектеп қабырғасынан кейін Балқаш тау-кен металлургия техникумына түсіп, металлург мамандығын меңгереді. 1999 жылы оқуын тәмамдап, әскер қатарында азаматтық борышын өтесе, кейін білім жолын жалғастырып, Қарағанды политехникалық университетінде сырттай оқыпты. Ал еңбек жолын Балқаш мыс балқыту зауытында бастап, қарапайым балқытушыдан аға шеберге, кейін цех басшысына дейін көтерілген ол 2024 жылы Астанаға қоныс аударып, «Тау-Кен Алтын» кәсіпорнының Балқыту және құю цехына жетекшілік қызметке тағайындалыпты. Оның жұмыс орнындағы басты міндеті – өндірістің ең жауапты кезең-

дерінің бірін басқару. Цехқа құрамында 50-80 пайызға дейін алтын немесе күміс бар материалдар жеткізіледі. Сол шикізат жоғары температурада балқытылып, құрамына қарай алтын немесе күміс анодтарға құйылады.

– Әр материалдың құрамын зерттейміз. Егер алтын мөлшері басым болса, алтын анодтарын құямыз. Ал күмісі көп болса, күміс анодтарын дайындаймыз. Бұл – технологиялық дәлдікті қажет ететін өте жауапты жұмыс, – дейді цех басшысы.

Қожан Қалиакпарұлының айтуынша, металлургиядағы әр күн үлкен жауапкершілікпен өтеді. Оның еңбек жолында түрлі өндірістік қиындықтар да аз болмаған.

– Балқаштағы ірі зауытта жұмыс істеген кезде түрлі апатты жағдайларды көрдік. Пештің жұмысы тоқтап қалатын кездер болды, балқыған металл арнасынан асып кететін жағдайлар кездесетін. Қазір қауіпсіздік талаптары әлдеқайда күшейген. Дегенмен металлургияда қауіп әрқашан бар, сондықтан тәртіп пен сақтық бірінші орында тұрады, – дейді ол.

Қожан Қалиакпарұлы үшін ең үлкен байлық – отбасы. Жұбайы онкологиялық орта-

лықта медицина саласында еңбек етеді. Екі қыз тәрбиелеп отырған әке жұмыстан кейін уақытын балаларына арнауға тырысады.

– Жұмысымыз таңғы тоғызда басталып, кешкі беске дейін жалғасады. Үйге барып, балаларымды балабақша мен мектептен алып қайтамын. Отбасымен бірге өткізген уақыт – ең үлкен демалыс, – дейді ол. Ал бос уақытында әріптестерімен моншаға барып, бильярд ойнағанды ұнатады.

Өз мамандығын ерекше жақсы көретін тәжірибелі металлург жас буынға да осы саланың болашағы зор екенін айтады. «Біз осы кәсіп үшін оқыдық, сондықтан жұмысымызды сүйеміз. Металлург болу – үлкен мақтаныш. Кейінгі жастар да бұл кәсіпті таңдаса қателеспес еді, – дейді Қожан Қалиакпарұлы.

Әке аманатын абыроймен арқалап, ширек ғасырдан астам уақытын от пен металдың арасында өткізген Қожан Мұратбеков секілді мамандар – еліміздің өндірісін алға сүйреп жүрген нағыз еңбек адамдары. Олардың маңдай тері мен адал еңбегі Қазақстан металлургиясының берік іргетасын қалыптастырады.

ЖАМБЫЛДЫҚТАР ЖӘРМЕҢКЕСІ

Астанадағы Qazaq Creative Hub алаңында Мәдениет және ақпарат министрлігінің қолдауымен Creative Aimaq республикалық жобасы аясында Жамбыл облысының «Асқақ рухты Әулиеата» креативті жәрмеңкесі өтті.

Екі күнге созылған жәрмеңкеге 6 мыңға жуық адам барды. Іс-шара қорытындысында Жамбыл облысының креаторлары 15 млн теңгеден астам өнімді сатты.

Жәрмеңкеде дәстүрлі қолөнер бұйымдары, өңірдің авторлық брендтері, заманауи технологиялар және креативті индустрия саласындағы жобалар таныстырылды. Жергілікті қолөнершілердің туындылары да көпшілікке ұсынылды. Қолөнер залында киізден, ағаш пен былғарыдан жасалған бұйымдар, ұлттық нақыштағы зергерлік әшекейлер

және кәдесыйлар қойылған. Сондай-ақ көпшіліктің ұлттық киімдерді сатып алуына мүмкіндік жасалды.

Іс-шара барысында өңірдің әдеби мұрасы, бейнелеу және фотоөнері таныстырылды. Жамбыл облыстық көзі көрмейтін және әлсіз көретін азаматтар кітапханасы «Алтын қор» цифрлық кітабын, төрт форматта әзірленген инклюзивті ертегі кітаптарын және 3D технологиялар негізінде жасалған тактильді макеттерді жәрмеңкеге қойды. Бұдан бөлек, жергілікті баспалардың кітаптары, суретшілердің картиналары,

мүсіндер мен фототуындылар болды.

Ұлттық мәдениет пен білімді заманауи цифрлық технологиялармен сабақтастырған IT-жобалар да айрықша орын алды. Олардың қатарында жасанды интеллект қолданылатын зияткерлік және әлеуметтік кеңістіктер, жастарға мамандық таңдауға көмектесетін цифрлық жүйелер, сондай-ақ тарихи-мәдени мұраны интерактивті цифрлық форматта танытатын жобалар бар. Сонымен қатар елорда тұрғындары мен қонақтары жасанды интеллект көмегімен әзірленген қазақ ертегілері мен анимациялық фильмдерді тамашалады.

Ендігі Creative Aimaq жобасын Қызылорда облысы жалғастырады. Өңірдің креативті жәрмеңкесі 12-13 қыркүйекте өтеді.

ТІЛІ БІРДІҢ – ТІЛЕГІ БІР

5 қыркүйекте елімізде Қазақстан халқы тілдері күнін атап өтті. Бұл күн ұлт ұстазы, көрнекті ағартушы, қазақ тіл білімінің негізін қалаушы Ахмет Байтұрсынұлының туған күнімен сабақтасып жатыр. Осы күн құрметіне орай Астана қалалық тілдері дамыту және архив ісі басқармасының ұйымдастыруымен, елордадағы Қаламгерлер аллеясында жазушылар мен зиялы қауым өкілдері Алаш арыстарының ескерткіштеріне гүл шоқтарын қойып, ұлт ұстазының рухына тағзым етті.

Қалиакбар
ҮСЕМХАНҰЛЫ

1998 жылдан бері 22 қыркүйекте аталып өтіп келе жатқан Қазақстан халқы тілдері күні 2017 жылы Үкімет қаулы-

сымен 5 қыркүйекке өзгертіліп, Ахмет Байтұрсынұлының туған күніне орайластырылды.

Ахмет Байтұрсынұлының өмірі мен шығармашылық мұрасы қазақ тілін зерттеумен ғана емес, оны ұлттың рухани тірегі ретінде орнықтырумен тығыз

сабақтасып жатыр. Сондықтан, Тіл мерекесінің дәл осы тұлғаның туған күнімен тұспа тұс тойлануының символдық мәні зор. Бұл – мемлекеттік тілдің қоғамдағы орны мен ұлттық бірегейлік мәселесіне назар аудартатын маңызды белгі.

АБАЙДЫҢ СӨЗІН АРДАҚТАДЫ

Елордадағы Достық үйінде Қазақстан халқы тілдері күніне орай «Абай сөзі – мәдениеттер арасындағы көпір» атты дөңгелек үстел өтті.

Іс-шараны «Радима» Беларусь этномәдени орталығы ұйымдастырды. Кездесуде Абай Құнанбайұлының шығармашылық мұрасы, оның туындыларының беларусь тіліне аударылуы және әдебиеттің мәдениеттер арасындағы байланысты нығайтудағы маңызы сөз болды. «Радима» Беларусь этномәдени орталығының төрағасы Дмитрий Останьковичтің айтуынша, дөңгелек үстелді Қазақстан халқы тілдері күніне орай өткізу кездейсоқ емес. Оның пікірінше, Абай шығармаларын беларусь тіліне аудару өзге ұлт өкілдеріне қазақ халқының мәдениеті мен құндылықтарын тереңірек тануға мүмкіндік береді.

«Абайды аудару – маңызды әрі жауапты жұмыс. Оның мұрасы тек қазақ халқына емес, бүкіл адамзатқа ортақ. Абайдың ой-тұжырымдары беларусь

оқырмандарының да көңілінен шығады деп сенемін», – деді Дмитрий Останькович.

Кездесуде Абай шығармаларының беларусь тіліндегі аудармалары да таныстырылды. 2011 жылы беларусь ақыны Микола Метлицкийдің аударуымен ойшылдың бірқатар шығармасы беларусь тілінде жарық көрген. Дөңгелек үстелге қатысушы Күләш Қосбармақова Абай мұрасын түрлі тілдерге аударудың маңызын атап өтті.

«Абайдың «Қара сөздері» мен басқа да шығармаларын түрлі тілдерге аудару өте маңызды. Абайдың мұрасы жастар мен кейінгі ұрпақ үшін де аса құнды. Оның даналық сөздерінен әр адам өзіне қажетті ой түйіп, көп нәрсе үйрене алады», – деді Күләш Қосбармақова.

Дөңгелек үстел барысында Абай шығармаларының әр

буын үшін маңызы, әдеби аударманың мәдениеттер арасындағы диалогты дамытудағы рөлі талқыланды. Сондай-ақ, қазақ және беларусь халықтарына ортақ қонақжайлық, үлкенді сыйлау, ұлттық дәстүрді сақтау сияқты құндылықтар сөз болды. Кездесу соңында

Мемлекет және қоғам қайраткері, тіл маманы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі Шерубай Құрманбайұлының айтуынша, қазақ тілі – халқымыздың ғана емес, тұтас мемлекетіміздің өміршеңдігін айқындайтын басты құндылықтардың бірі.

– 5 қыркүйекте қазақтың бірегей тұлғасы, Алаштың ардақтысы Ахмет Байтұрсынұлының туған күні. Қазаққа қалтқысыз еңбек еткен ұлттың осы ұлы тұлғасының құрметіне орай Қазақстан халқы тілдері күнін соңғы кездері Ахаңның туған күнімен қатар атап өтіп келеміз. Мемлекеттік тілдің мерейі үстем болса, еліміздің де мерейі үстем болады. Бүкіл қазақстандықтар мемлекеттік тілдің төңірегіне топтасса, алар қамалымыз, асар асуымыз бұдан да көп болмақ. Өйткені халқымыз «Тілі бірдің – тілегі бір» деп текке айтпаған. Қазақстанда өмір сүріп жатқан барлық этнос өкілдерін біріктіретін ұлы күштің бірі де – мемлекеттік тіл. Біз үшін тілден биік, тілден артық құндылық жоқ. Тіліміз өркендей берсін! Барша қазақстандықтарды Қазақстан халқы тілдері күнімен құттықтаймын, – деді Шерубай Құрманбайұлы.

СУРЕТСӨЗ

АҚИҚАТ ПЕН АҢЫЗ

(Шайқас шежіресі)

Әзілхан Нұршайықов – жетпіс жыл бойы үзбей күнделік жазған қаламгер. Ең алғашқы ай-күнін көрсеткен жазбасы 1940 жылғы 27 маусымнан басталады. Соңғы жазбасы 2011 жылғы 6 ақпан күні түскен.

Ол соғыстан 16 күн-делік алып келді. От пен оқтың ортасынан келген осы 16 күнделіктің жайын елдің бәрі біле бермейді. Бұл жазбалар әрқайсысы отыз-отыз бес баспа табақ болатын екі томды құрайды. Көзі тірісінде «Әскери күнделік» деген атпен бірінші томы ғана «Өнер» баспасынан жарыққа шықты.

Әзағаңның майданда жүріп, үзбей күнделік жазуы – екінші дүниежүзілік соғыстың тарихындағы аса қызық құбылыстың бірі. Өзі шайқасқа кірген күннен бастап, жеңіс күніне дейінгі ұрыс шежіресі түгел қатталған. Ресейдің әйгілі әскери журналистерінің күнделік жазбалары болғанын білеміз. Ал қан майданның өтінде жаяу әскердің соңын ала зеңбірек сүйретіп жүрген сержанттың соғыс біткенше дамылсыз күнделік жазуы – таңқаларлық оқиға. Ажал төбегеннен төніп тұрғанда есегіремей еңсені тіктеп, майдан шежіресін қағазға қаттап отыруға кімнің құлқы болар?! Сөйтіп, Әзағаңның жанкештілігі арқасында тұтас бір майданның әр сәтінің айы-күніне дейін анық таңбаланған дәлме-дәл жылнамасы қолымызға тиді.

Бұл күнделіктер уақытында неге жарияланбады? Олай болатын жөні бар. Жаһандық сұмсоғыстың бүкіл қоясын ақтарған жазбаларды діні қатты кеңестік дәуірде кімге үлгі етіп ұсынарысың?! Өйткені онда идеалданған көркем көрініс емес, болмыстың өз бейнесі тұр. Автор соғыстың

суретін өмірдің өз бояуымен салды. Күнделік иесі майданда не көрсе, соны айна-қатесіз қағазға түсірді.

Соғыс тарихының бізге беймәлім беттерін мол қамтыған күнделікте жалынның отына қақталған шындық бар. Ұрыс даласындағы қазақ жауынгерлерінің нағыз кейіп-келбеті көрініс тапқан. Жаһандық соғысқа қатысқан жаужүрек ұлттың тарихы қанмен жазылған.

Қазіргі кейбір күнделіктердің басылып шыққан нұсқасын оқып отырып, заманның ыңғайына бейімделіп, қайта өңделгенін аңғарасың. Бірқатар беттердің жыртылғанын сезесің. Ал Нұршайықов күнделіктерінде жақсы мен жаманның, ақ пен қараның арпалысы бар. Оның күнделіктері әдеби тұрғыдан өңделмейді. Автор бірде-бір сөйлемінен бас тартпайды. Бірде-бір әрпін қисайтпайды.

Бұл жазбалар талайды тәубәсіне түсіреді. Бұл – бейбіт өмірдің әр таңын алақайлап тұрып қарсы алуға үйрететін күнделік! Әзілхан Нұршайықов шығармашылығы осымен де құнды.

Мынау – ұқыптылығы мен тиянақтылығы таңдай қақтыратын әйгілі Әзағаңның әңгіме айтып отырған сөті. Фотогрішші Шүкір Шахай осы мезетті нысанаға іліктірген. Баршаға танымал «Ақиқат пен аңыздың» авторы да ақиқат пен аңыздың арқатынасына бергісіз ғажайып ғұмыр кешті...

Бауыржан ОМАРҰЛЫ

Ұстаздардың бұл еңбегі – ұлттың ұлы тұлғасына деген құрметті заманауи өнермен ұштастырған шығармашылық жоба. Ерекше туындының идеясы мектептің жас педагогтерінен шыққан. Олар Ахмет Байтұрсынұлының есімімен аталған білім ордасында ұлт ұстазының мұрасын насихаттаудың өзгеше жолын ұсынған. Жобаны толық аяқтауға 14 күн уақыт кеткен.

Жұмыстың алғашқы кезеңінде мұғалімдер арнайы дайындалған тактайшаға проектордың көмегімен Ахмет Байтұрсынұлының бейнесін түсіріп, портреттің негізгі сұлбасын белгіледі. Кейін

тактайшаға бес мыңға жуық шеге қағылды. Ал одан кейін әр шегеге тоқылған жіптерді бір-бірімен байланыстыра отырып, портреттің бейнесі қалыптастырылды.

Туындыны жасау барысында жалпы ұзындығы 600 метрге жуық тоқыма жібі мен 5 мыңға жуық шеге пайдаланылған. Әр жіптің өз орны мен бағыты мұқият есептеліп, нәтижесінде алыстан қарағанда тұтас портрет болып көрінетін әсерлі инсталляция дүниеге келген. Жобаның ерекшелігі – оның тек көркем туынды ғана емес, мектептің рухани-мәдени кеңістігінің бір бөлігіне айналуында. Жас пе-

Бүгінде – ипотекаға мұқтаж адам көп. Алайда көбісі бүгінгі қолданыстағы ипотекалық бағдарламаларға сай келмей әбігерге түсіп жүр. Табысты растау, кепілгер табу, зейнетақы қорында қаражаттың жеткілікті деңгейде болуы сияқты шарттар көп. Бұл ипотека алуға біршама кедергі болып тұр.

Олжас
жолдыбай

Елдегі ең үлкен ипотекалық бағдарламалар топтасқан Отбасы банк институты болып саналады. Халықтың ең көп жүгінетін орталығы да осы банк. Дәлірек, Отбасы банктің 2003 жылдан бері классикалық бағдарламасы бар. Яғни, салымшы 3 жыл бойы үй құнының 50%-ын жинаса, қалған соманы 3,5%-дан 5%-ға дейінгі ең төменгі мөлшерлеменен ала алады. 2018 жылдан «Әскери баспана» тұрғын үй төлемдерін алатын әскери қызметшілер мен арнайы орган қызметкерлеріне арналған бағдарлама жұмыс істеп тұр. 2019 жылдан бері «Жас отбасы» неке қиғандарына 5 жылдан аспаған жас жұбайларға арналған. Шарттары бойынша алдымен 1-2 жыл ішінде 50% жинап, содан кейін 6%-бен несие алуға болады. Дәл сол жылдан бері «Бақытты отбасы» көпбалалы, мүгедек бала асырап отырған және толық емес отбасыларға, сондай-ақ жетім балаларға арналған жеңілдетілген ипотека ұсынып келеді. Мөлшерлемесі – 2%-дан басталады 2021 жылдан бері «Ұмай» әйелдер ипотекасы Азия даму банкімен бірлескен, табысы бар әйелдерге арналған бағдарлама. Бастапқы жарна 15-20%-дан басталады. 2024 жылдан бері «Наурыз» Тұрғын үй кезегінде тұрғандарға 7%-бен, қалған азаматтарға 9%-бен берілетін жаңа ауқымды бағдарлама. Бастапқы жарна – 20% болғаны жөн. Дәп сол жылдан бастап «Отау» жастар мен банктің тұрақты салымшыларына арналып шығарылды. Сыйақы мөлшерлемесі – 9%, бастапқы жарна – 20% болуы керек. Жалпы әр салаға арналған, өңірлік т.б. бағдарламалар бар. Бәрінің клиенттерге қоятын талаптары ұқсас келеді. Аталған бағдарламалар жақсы-ақ. Бірақ, мұның шарттарына сай келу оңай емес-ті.

Сонымен қатар, 2018 жылы іске қосылған «7-20-25» бағдарламасына биыл бірқатар өзгеріс енгізілді. 2025 жылдың 1 қаңтарынан бастап ипотека рәсімдеу үшін қарыз алушы мен оның жұбайының соңғы 18 айда баспанасы болмауы керек. Бірақ, мұның екінші деңгейлі банктерге қолданылады. Демек, қолданыстағы бағдарламалардың қай-қайсы да оңтайлы болмай тұрғаны жасырын емес-ті.

Капиталистік қоғамда бәрі ақшаға тіреледі. Табыс таппай отыру мүмкін емес. Әсіресе, баспаналы болмай бей-берекет жүре алмайсыз. Өйткені отбасы асырау керек. Жанұяға тұратын баспана қажет. Ал мұны алайын десе, көп адамның банкпен мәселелері бар. Түрлі жағдайлармен несие алып төлей алмай дал боп жүр. Тіпті кредит жауып немесе мерзімді ұзартып, ай сайынғы төлемді азайтып

ИПОТЕКА ҚАШАН ОҢТАЙЛАНАДЫ?

алса да, кемінде 3-4 жыл өтпей, банк алдындағы төлем қабілетін қайта дәлелдемей қоғамнан тәуір тұрмыс тілеуге де мүмкіндік жоқ.

Осы орайда, META University бизнес мектебінің директоры, Sana business академиясының негізін қалаушы Мақсат Халық ипотеканы оңтайландырып, баспананы халыққа қолжетімді ету үшін реформа жасау қажет деп санайды.

– Қазақстан қоғамында баспаналы болу өте өзекті. Көп азамат баспанаға зәру. Оның ішінде тұрғын үйге кезекте тұрғандардың өзі 600 мыңнан асып жығылады. Бұл тізімде бары ғана, оған кірмей қалған қаншасы үйсіз-күйсіз жүр. Ал құрылыс қарқынына қарасақ, жылына 15-17 млн шаршы метр үй салынады. Ойланып қарасаң, бұл 100 мың отбасының баспаналы болуына әсер етуі керек. Мұның өзін алып зерделесек, кезекте тұрған азаматтардың өзін үймен қамту үшін әлі 5-6 жыл уақыт керек дегенді аңғартады. Біздің көзқарас бойынша, елде баспанаға зәру азаматтардың көлемі 2 миллионнан асады. Жас отбасылар көбейіп, баспанаға сұраныс тым артып барады. Міне, солар тез өсіп жетілуде. Олар да қазір шаңырақ көтеріп, баспана іздеуде. Осының бәрін қамтамасыз ету үшін әлі де 20 жыл күтуіміз керек. Осыған қарап, бұл салада да өте үлкен реформа болуы керек деп санаймыз. Сол үшін өндіріс қуатымызды арттырмасақ, мәселе шешілмейді. Алматы, Астана, Шымкентте урбанизация өте жоғары. Мегаполистерге көшіп келгісі келетіндер көп. Аталған алып шаһарларда бағалар өсе беретіні сондықтан. Мемлекет бірінші кезекте жаңа компаниялардың құрылуына, бәсекелестіктің артуына жағдай жасаса екен. Екіншіден, құрылыс компанияларына о, баста тұрғын үй салу мақсатын айқындап, жерді құжаттық тұрғыда лайықтап берген дұрыс. Әйтпесе, әкімшілік-құжаттық мәселеге құрылыс компаниялары ақша төлеген соң да, үй сататын кезде қымбат баға қояды. Үшінші, шұңқыр қазудан бастап үй эксплуатацияға берілгенше тағы да бюрократиялық кедергіге ұшырайды. Сондықтан үй бағасын тұрақтандырып, ипотеканы оңтайландыру қажет, – дейді қаржыгер.

КРЕДИТТІК ТАРИХАНАМАСЫ БҮЛІНГЕНДЕР ҚАЙТПЕК?

Бірінші Кредиттік бюро, Ұлттық банк деректеріне сәйкес, Қазақстанда кредиттік тарихнамасы бүлінген несие-сін 90 күннен астам төлемей жүрген азаматтардың жалпы саны кейінгі үш жылда, шамамен 550 мыңнан 600 мың адамға дейін артыпты. Қарыздардың басым бөлігі тұтынушылық бағытта рәсімделген. Яки, осыншама адам кредиттік тариханамасының кесірінен не үй, не көлік ала алмай әбігерге түсіп жүргенін аңғартады. Сондай жанның бірі елорда тұрғыны Олжас Мұратбек. Ол өз басынан өткен оқиғаны былайша баяндап берді.

– Кезінде жеке қажеттіліктер үшін екінші деңгейлі банктен 5,7 млн кредитті 7 жылға, айына 161 мың тегемен төлейтін болып рәсімдегенбіз. Ол уақытта бойдақ едік, кейін үйлендік, 2

БАНКТЕРГЕ СТАНДАРТТЫ ШАРТТАРМЕН ИПОТЕКА АЛУҒА ТҮСЕТІН ӨТІНІШТЕРДІҢ 75%-ДАН АСТАМЫ МАҚҰЛДАНБАЙДЫ. ЖАЛПЫ ӨТІНІМДЕРДІҢ ТЕК 22,5%-Ы ҒАНА ОҢ ШЕШІМ АЛАДЫ

балалы болдық. Айлық азайып, табыс жетпей қалды. Оның үстіне тұрмыс тіршілікке деп ұсақ-түйек кредитті ала беріппіз. Осылайша, ай сайын 250 мың теңге кредит төлейтін болып шықтық. Ал табыс осы тақылтес. Кейінгі 2-3 жыл бойы қарызға батып, банктердің қара тізіміне ендік. Сөйтіп, Алматыдан Астанаға қоныс аудардық. Қосымаша жұмыс істеп, үнемдеп жүріп ұсақ кредиттерді жаптық. Содан банкке өтініш жазып, қалған 2,5 млн теңгені жылын ұзартып, айына 96 мың теңгеден төлеп тұратындай етіп жасадық. Елордаға келген соң әйел, бала-шағамен пәтер сығалап жүру қиын. Сондықтан үй алғымыз келіп жүр. Бірақ қай банк болсын кредиттік тариханамасы бүлінген адамға рұқсат бермейтініне көз жетті. Маған кемінде 2-3 жыл бойы ипотека немсе автонесие берілмейтін біліп, меселім қайтты. Тым құрығанда 6 ай бағалап, одан кейін біз сияқты жандарға ипотека берсе екен. Әйтпесе қалай үйлі боламыз, банктің талабынан қалай өтеміз?!, – дейді ол.

Ашық дереккөздерде, елімізде табысын толық немесе ішінара растай алмайтын және соның кесірінен ипо-

тека нарығынан тыс қалып жатқан азаматтардың саны шамамен 1,5 миллионнан 2 миллион адамға дейін жетіпті.

Қазақстан қаржыгерлер қауымдастығының деректері бойынша, ипотека өтінімдерінен бас тарту деректері көбейген. Банктерге стандартты шарттармен ипотека алуға түсетін өтініштердің 75%-дан астамы мақұлданбайды. Жалпы өтінімдердің тек 22,5%-ы ғана оң шешім алады. Бас тартудың ең басты екі себебі бар. Біріншісі – нашар кредиттік тарих, екіншісі – ресми табыстың жеткіліксіздігі мүлдем мақұлданбауға себепші көрінеді.

НЕГЕ ҚОЛЖЕТІМДІ ЕМЕС?

Экономист Ерғазы Тілегенұлы қазіргі қолданыстағы ипотекалық бағдарлама шарттары азаматтардың үй алуына, нарықтық ахуалға ешқандай сәйкес келмейтінін айтады.

– Ипотекалық бағдарламалардың қатарын көбейтіп, халыққа қолжетімді ету керек. Әйтпесе, қазіргі қолданыстағы бағдарламаларға жұрттың көбісінің табысы жетпей, алғашқы

жарна таба алмай дал боп жүр. Мәселен, елодадан құны 30 млн теңгелік пәтер алу үшін кемінде бастапқы жарна 20 пайыз болғанның өзінде, 6 млн теңге құю керек. Ал өзі 250 мыңға жұмыс істеп, жан бағып жүргенде бұндай көп ақшаны үлкен қалаларда қайтіп жинамақ. Тіпті, ішпей-жемей жинағанның өзінде 7-8 жыл талмай салымшы болуы керек. Логикаға салсақ, бұл аралықты үйдің бағасы қымбаттап, әлгі жинаған ақша инфляция салдарынан, құнсызданып түкке татымай қалады ғой. Сондай-ақ, бала күтіміндегі аналарға баласы 1,5 жасқа жеткенше айына 25 мың теңге көлемінде жәрдемақы алса, ешқандай банк ипотека бермейді екен. Бұл – өте ұят. Ресейде «Ана капиталы» бағдарламасы бар, Венгрияда, Германияда ипотекалық жеңілдіктер толып жатыр. Сондықтан бізде де жаңадан жастарға, жас отбасыларға оңтайлы ипотекалар шығарып, бастапқы жарнаны азайтып, кредиттік тариханамасы бүлініп, қара тізімнен шыққан болса, небәрі 6 айдың ішінде жаңартып беретін жүйе жасап, баспаналы етудің жолын қарастырса екен. Әйтпесе, баспана проблемасы қордаланып, қарапайым халық үйге қолжеткізе алмаса, үй алған күннің өзінде ипотекасының төлем жүктемесі ауыр болса, баспана елдік мәлесеге айналып кетпесіне кім кепіл, – деп түйді экономист.

ЖАЗҒЫ БАСПАНА БИЗНЕС ПЕ?

Еуразиялық франчайзинг қауымдастығының президенті, білікті экономист әрі қаламгер Бекнұр Қысықов та, ипотеканы халыққа қалайда қолжетімді ету керек дейді. Сондай-ақ басында ондаған пәтері барларды халық түгел баспаналы болғанша шектеу қажет деген пайымда.

– Баспананы қолжетімді етудің жолдары жетерлік. Ипотеканы қымбаттатуға болмайды. Тіптен Кеңес дәуірінде де үй халыққа өте қолжетімді болды ғой. Ол кезде пайызсыз беретін. Мақтап отырғаным емес, шынтауында солай болған. Ипотека – әлеуметтік кредит. Бір адам оншақты пәтер ұстауға болмайды деп ойлаймыз. Бұл нарық заңына қайшы келсе де, әзірге осы ережені енгізу керек боп тұр. Кейбіреулер 20-30 пәтердің қожайыны болып жүр. Ал елде ипотекаға мұқтаж адам көп. Парадокс! Сондықтан халық баспаналы болып үлгергенше, нарық заңдарына қайшы келсе де, үйіп пәтер алатындарды шектеу керек. Ең көп дегенде бір адам – 2-3 үйден артық алуға тыйым салу керек. Ипотека қазір бизнеске жұмыс істеп тұр. Ал шын мәнінде ол – халыққа жұмыс жасағаны дұрыс. Баспанаға мұқтаж, үй ала алмай жүрген жастарға ең көп дегенде 7-9 % жаңа мемлекеттік бағдарламамен, жеңілдетілген үймен қамту керек. Мемлекет мақсаты ипотеканы субсидиямен берсе, ғажайыптың ең ғажабы. Бір қызық деталь айтайын. 1989 жылы Алматының қақ ортасындағы элита да тұратын «Самал» ықшам ауданында қазақтың қарапайым жұмыс жасайтын жігіттері 3-4 бөлмелі үйлерге қолы жетті. Сол кезде Алматы қаласының әкімі Заманбек Нұрқаділов еді. Ол кісі сол шақтарда қазақтың санын 40 %-ға дейін жеткізгені рас. Кейін «Ақсай» мөлтек ауданынан да беріле бастады. Жалпы баспана бағыты реформаға сұранып тұр, – деп пайымдайды.

Түйіндей келе, қайткен күннің өзінде елдегі 1 миллионға жуық баспанаға мұқтаж адамдар үйлі болғаны абзал. Елдегі жыл сайынғы салынатын тұрын үй шаршы метрі едәуір ұлғайса құбақұп болар еді. Үй бағасы шарықтауы тежеліп, ипотека ел-жұртқа тиімді шарттармен үлестірілсе, қаншама адам үйлі-күйлі болар еді.

АРДАГЕРЛЕР КЕЗДЕСУІ

Сарайшық ауданының «Белсенді ұзақ өмір сүру» орталығында 32 жыл бұрын Германиядағы Кеңес әскерлері тобының құрамында әскери қызмет атқарған ардагерлердің жылы әрі тағылымды кездесуі өтті.

Осы тамаша іс-шараның бастамашысы әрі ұйымдастырушысы – ГСВГ ардагерлері бірлестігінің төрағасы Бейсенғали Мырза. Кездесуге Қазақстанның әр өңірінен ар-

дагерлер мен бірлестік өкілдері арнайы келіп, әскери қызметтегі жылдарын еске алып, тәжірибе алмасып, өзара пікір бөлісті және достық қарым-қатынастарын жалғастырды.

Қонақтарды Сарайшық ауданының ардагерлерімен бірге Астана қаласы Ардагерлер кеңесі төрағасының бірінші орынбасары Мұрат Іргебаев; Есіл ауданы Ардагерлер

кеңесінің төрайымы Шарипа Әбеновна; Нұра ауданы Ардагерлер кеңесінің төрағасы Айтжан Ыдырысұлы; «Белсенді ұзақ өмір сүру» орталығының қызметкерлері қарсы алды.

Кездесу барысында Сарайшық ауданы Ардагерлер кеңесінің «Тұмар» ансамблі мен би тобы өз өнерлерін көрсетті. Ардагерлер өткен

күндерін еске алып, өзара тәжірибе алмасты және болашақта бірлесіп жұмыс істеудің жаңа бағыттарын талқылады.

Кездесу қорытындысы бойынша қатысушылар осындай басқосуларды жиі өткізіп, өзара байланысты нығайтуға және әр өңірдегі ардагерлер ұйымдары арасындағы достық қарым-қатынасты одан әрі

дамытуға келісті. Осындай кездесулер тарихты ұмытпай, кейінгі ұрпаққа өмірлік және әскери тәжірибені жеткізудің, сондай-ақ жылдар өтсе де бірбірімен тығыз байланыста болудың жарқын үлгісі.

Омархан БІРІМЖАН, Сарайшық аудандық Ардагерлер кеңесінің төрағасы

ҮШ МЫҢ КІТАП ОҚЫҒАН

Шапағат ӘБДІР

Орталықта зейнеткер, ұстаз әрі қаламгер Маржан Пірімбетова өзінің көп жылдар бойы жинаған отбасылық кітапханасын оқырман қауымның игілігіне ұсынды. Ол үйінде сақталған 3500-ге жуық кітапты орталыққа тегін сыйға тартқан. Осылайша жеке кітап қорын көпшілікке ортақ рухани қазынаға айналдырды.

«Кітаптарымды осында келетін қызмет алушылар, орталық қызметкерлері және басқа да оқырмандар пайдаланып, игілігін көрсе екен деген ниетпен сыйға тарттым. Мен үшін кітап – үлкен рухани байлық. Оны өзің оқып қана қоймай, өзгелермен бөлісу де маңызды», – дейді Маржан Пірімбетова.

Кейіпкердің кітапқа деген қызығушылығы бала кезден қалыптасқан. Бүгінде ол өмірінде 3000-нан астам кітап оқығанын айтады. Ұзақ жылдар ұстаздық қызмет атқарып, журналистика мен шығармашылық саласында ізденген ол кітап жинауға да ерекше көңіл бөлген. Соның нәтижесінде жылдар бойы қалыптасқан мол кітап қоры бүгінде орталық оқырмандарына қызмет етіп отыр.

Маржан Пірімбетова кітап оқуды жеке әдет ретінде ғана емес, адамдарды біріктіретін, пікір алмасуға мүмкіндік беретін мәдени орта қалыптастыратын құрал ретінде бағалайды. Сондықтан, орталықта кітап оқуға және оқыған шығармаларды талқылауға арналған түрлі кездесулер мен конференциялар ұйымдастырып келеді.

«Мен жалпы кітап оқу жайлы, кітап оқитын қоғам қалыптастыру мақсатында үнемі конференциялар мен түрлі іс-шаралар ұйымдастырып отырамын. Онда оқыған кітаптарымызды өзара талқылап, пікір алмасып, қорытынды шығарамыз. Жақында Мұхтар Әуезовтің «Абай жолы», Мұхтар Мағауиннің «Аласапыраны», Дулат Иса-

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев қоғамда кітап оқу мәдениетін қалыптастырудың, білім мен руханиятқа ұмтылатын ұлт болудың маңызын үнемі айтып келеді. Осы бағыттағы игі бастамалардың бірі Астанадағы Байқоңыр аудандық Белсенді ұзақ өмір сүру орталығында жүзеге асып отыр.

бековтің «Қарғыны», Смағұл Елубайдың «Ақ боз үйі», Оралхан Бөкейдің «Ұйқым келмейді», Қабдеш Жұмаділовтің «Тағдыр» романдарын оқуға тандадық», – дейді ол.

Зейнеткер алдағы уақытта Мемлекет басшысының «Әділетті қоғамға шыншыл сөз» атты кітабын да бірге оқып, талқылауды жоспарлап отыр. Оның пікірінше, әділетті қоғам құру – белгілі бір топқа ғана емес, бүкіл қоғамға ортақ міндет.

«Әділетті қоғам құру идеясы бәрімізге қатысты. Мейлі лауазымды тұлға бол, мейлі басқа салада еңбек ет, бәріміз осы қоғамда өмір сүріп жатырмыз. Сондықтан, әділетті қоғам құруға әрқайсымыз

Маржан Пірімбетова – бірнеше кітаптың авторы. Оның қаламынан «Ұзақ өмір сүру формуласы», «Ізгілік философиясы», «Қазақ әйелдері әлем жанарында», «Көңіл терезесі», «Мәуелі бақ» атты еңбектер жарық көрген

атсалысуымыз керек. Бұл – ең алдымен ертеңгі ұрпағымыз үшін қажет дүние», – дейді Маржан Пірімбетова.

Ол орталықтағы қызметін кітап оқумен ғана шектемейді. Ұзақ жылдар бойы ұстаздық

еткен тәжірибесін пайдаланып, мұнда қызмет алушыларға қазақ тілінен сабақ береді. Әсіресе, өзге этнос өкілдері мемлекеттік тілді үйренуге қызығушылық танытып Маржан Бектұрсынқызының дәрістеріне қатысып жүр.

Маржан Пірімбетова – бірнеше кітаптың авторы. Оның қаламынан «Ұзақ өмір сүру формуласы», «Ізгілік философиясы», «Қазақ әйелдері әлем жанарында», «Көңіл терезесі», «Мәуелі бақ» атты еңбектер жарық көрген. Қаламгер ретінде ол қазақ әдебиетіндегі әйел бейнесіне де ерекше қызығушылық танытады. Соның ішінде қазақ әйелдерінің болмысын терең суреттеген Ғабит Мүсіреповтің шығармаларын жақын тартады.

Бүгінде Маржан Пірімбетова жинаған мыңдаған кітаптың жаңа оқырмандары пайда болды. Оның жеке кітапханасын орталыққа сыйға тартуы – рухани құндылықты өзінде сақтап қалмай, көпшілікпен бөлісудің жарқын үлгісі.

Халық даналығында «Адамның өмірі жылдармен емес, артында қалдырған ізімен өлшенеді» деген ұлағатты сөз бар. Тегі рас сөз! Бізде елге етерлік, еңбек адамы, қарапайым жандар жетерлік.

ТАЛАПШЫЛ ҰСТАЗ

Адамның өмір жолы оның жасаған жақсылығымен, тәрбиелеген шәкірттерімен, елге сіңірген еңбегімен және айналасына сыйлаған ізгілік нұрымен бағаланады. Осындай абзал жандардың бірі – ардақты досымыз, қадірлі курстас, баршаға құрметті Аманжол Түлкібаев.

Аманжол – тағдыр жүктеген жауапкершілікті жастайынан абыроймен көтере білген азамат. Көпбалалы отбасының тұңғышы ретінде өз бақыты мен арманын кейінге ысырып, ең алдымен бауырларының болашағына жол ашты. Ұстаздық еңбек жолын туған ауылында бастап, олардың білім алып, өмірден өз орындарын табуына бар күш-жігерін арнады. Бұл – үлкен жүректің, биік парасаттың және нағыз азаматтықтың айқын көрінісі.

Сонымен қатар, оның жүрегінде бір асыл арман өмір сүрді. Ол – жоғары білім алып, ғылым мен ұстаздық жолында елге қызмет ету еді. Сол арман оны Қостанайдан Қарағандыға жетелеп, Қарағанды мемлекеттік университетінің математика факультетіне алып келді.

Табиғи көшбасшылық қабілеті, еңбекқорлығы мен ұйымдастырушылық дарынының арқасында ол студенттік жылдардың өзінде-ақ құрбы-құрдастарының ғана емес, ұстаздарының да ерекше ықыласына бөленді. Бірінші курстан кейін факультеттің қоғамдық деканы болып сайланып, жастардың көшбасшысына айналды. Сол кезден бастап оны бәрі ерекше құрметпен «ағай» деп атайтын. Бұл атау бүгінге дейін өзінің мәнін жоғалтқан жоқ.

Биыл университет қабырғасынан түлеп ұшқанымызға 45 жыл толып отыр. Жарты ғасырға жуық уақыт өтсе де,

біздің арамыздағы сыйластық пен достық өзгерген жоқ. Аманжол бүгінде де бәріміз үшін – ақылшы, жанашыр, қадірлі ағай.

Университетті үздік тәмамдағаннан кейін ол туған білім ордасында ұзақ жылдар жемісті еңбек етіп, мыңдаған шәкірт тәрбиеледі. Білікті математик, талапшыл ұстаз, білгір ғалым әрі парасатты тәлімгер ретінде бірнеше буын жастардың өмір жолына бағыт-бағдар берді. Оның шәкірттері бүгінде еліміздің әр өңірінде абыройлы еңбек етіп, ұстазының сенімін ақтап жүр.

Аманжолдың адамдық болмысы – оның ең үлкен байлығы. Ол – қарапайымдылығы мен кішіпейілдігі жарасқан, сөзіне берік, достыққа адал, қиын сәтте жанынан табылатын сенімді азамат. Кен пейілі, сабырлылығы, адамдарға деген құрметі мен қамқорлығы оны айналасындағы жұртқа әрдайым қадірлі етті. Мұндай қасиеттер уақыт өткен сайын бұрынғыдан да биіктей түседі.

Құрметті Аманжол! Сізге зор денсаулық, ұзақ ғұмыр, жан тыныштығын, отбасыңызға амандық пен бақ-береке тілейміз.

Перзенттеріңіз – Айгерім, Ален және Арманның қызығын көріп, немерелеріңіздің шат күлкісіне бөленіп, олардың ақылман атасы болып, әлі талай қуанышты күндердің куәсі бола беріңіз.

Еңбегіңіз әрдайым еленіп, абыройыңыз арта берсін! Сіздей азаматпен бір дәуірде өмір сүріп, бірге білім алып, достықтың дәмін беліскенімізді үлкен мақтаныш санаймыз.

Жұмажан ЖҮКЕНОВ,
ҚР «Парасат» және
«Құрмет» ордендардың
иегері, білім саласының
ардагері

ЕЛОРДАЛЫҚ ЕРІКТІЛЕРДІҢ ИГІ ІСТЕРІ

БҰҰ Бас Ассамблеясының қарарына сәйкес, өткен жылы 5 қыркүйек Халықаралық қайырымдылық күні болып бекітілді. Астана қаласы әкімдігінің «Астана жастары» жастар ресурстық орталығының еріктілер қозғалысы бұл бағытта белсенді қызмет атқаруда.

«Астана жастары» ЖРО-ның Еріктілер қозғалысын дамыту бөлімінің басшысы, Астана қаласы еріктілер қалалық штабы басшысының орынбасары Эльвира Есмұханованың айтуынша, елордалық еріктілер бір жылда 1000-нан астам игі іс жасады.

– 5 қыркүйекте бүкіл әлемде Халықаралық қайырымдылық күні атап өтіледі. Қазақстанда бұл күн Наурыз мейрамы аясында 15 наурызда атап өтіледі. Мұндай күндер өте маңызды, өйткені олар жақсылықтың, жауаптылықтың және өзара көмектің негізгі құндылықтары еске салады. Бұл идеялардың негізгі елшілері – еріктілер. Мысалы, Астананың еріктілері бүгінде еліміздің нағыз мақтанышына айналды. Олар өзара көмек беру мәдениетін дамытады, мұнда көбіне материалдық игіліктерге басымдық беріледі. Әрине, барлығын қамту мүмкін емес, өйткені белсенділердің ресурстары да шектеулі. Соған қа-

рамастан, бір жыл ішінде олардың арқасында 1000-нан астам жақсы акциялар өтеді, – дейді ол.

Айтуынша, елордалық еріктілер қаңғыбас жануарларды қорғаудан бастап мұқтаж отбасыларды қолдауға дейінгі әртүрлі жобаларды ұйымдастырады. Олар жергілікті бастамаларға да, «Таза Қазақстан» сияқты ақымды республикалық акцияларға да белсенді қатысады. Мұның артында қоғамдағы жайттарға бей-жай қарамайтын адамдардың орасан зор еңбегі және оған мұқтаж адамдарға нақты қолдау көрсетіледі.

– Бұған жарқын мысал – елордалық «Жақсылықтың бастауы» қоғамдық қоры, ол қарт азаматтар мен ерекше қажеттіліктері бар адамдарға ыстық түскі ас беру үшін қайырымдылық акцияларын үнемі ұйымдастырады. Қор меценаттардың көмегімен сапалы тамақтануға қаражат жинайды, ал еріктілер оны физикалық

тұрғыдан өздері тамақ дайындай алмайтындарға жеткізеді. «Астана жастары» ЖРО еріктілері де шетте қалмайды. Қыс мезгілінде олар жеке сектордағы жалғызділікті зейнеткерлерге үйлерін көктемгі су тасқынынан құтқарып, аулаларын қардан тазартуға көмектеседі. Сонымен қатар, балалар вандализммен белсенді күресіп, тыйым салынған заттардың жарнамасын бояйды. Полиция департаменті және ТЖД қызметкерлерімен бірлесіп маңызды профилактикалық жұмыс жүргізуде: жолдарда және су айдындарында қауіпсіздікке шақырады, жылыту маусымында қауіптер туралы ескертеді және ата-аналарға ашық терезелердің қауіптілігі туралы еске салады. Саналы тұтыну мәдениетін дамытуға «Нұр Әлем Қазақстан» қоғамдық қоры зор үлес қосуда. Қордағы еріктілер әлеуметтік қоймаларға жинап, өмірлік қиын жағдайға тап болған адамдарға өтеусіз беру үшін

заттарға екінші өмір сыйлайды, – дейді қалалық штаб басшысының орынбасары.

Алайда, елордалық белсенділердің қызметі тек әлеуметтік және материалдық қолдаумен ғана шектелмейді. Кейде олардың жұмысы сөздің тура мағынасында өмірді құтқару болып табылады.

– Мәселен, «LIDER.KZ Астана еріктілері» қоғамдық бір-

лестігі жоғалған адамдарды іздеумен тегін және тәулік бойы айналысады. Осы игі істердің барлығы жылы түскі астан құтқару операциясына дейін жалғасып, елордада еріктілік үздіксіз, жүйелі еңбекке айналғанын айқын дәлелдейді. Бұл біздің қаламыздың келбетін өзгертеді, ал мейірімділік, жанқиярлық пен бірлік біздің қоғамды шынымен күшті етеді.

Астанада 50-ден астам волонтерлік ұйым бар және олардың әрқайсысы қаланың өркендеуі үшін игі істер атқарады. Жақсылық тек үлкен ауқыммен өлшенбейді, ол әрқайсымыздың кішкентай әрекетімізден басталады. Кез келген адам қамқорлыққа зәру жандарға сөзбен, іспен немесе жай қолдау көрсету арқылы көмектесе алады, – дейді Эльвира Есмұханова.

БИЛЬЯРДТАН БАҚ СЫНАДЫ

Қазақстан халқы тілдері күніне орай елордада қаламгерлер арасында дәстүрлі «Сөз бен сана» тастаяқ турнирі өтті. Биыл үшінші рет ұйымдастырылған тағылымды шараны Астана қаласының Тілдерді дамыту және архив ісі басқармасы, Қазақстан Жазушылар одағының Астана қалалық филиалы және «Elorda Aqparat» медиа холдингі бірлесіп өткізді.

Қалиакбар
ҮСЕМХАНҰЛЫ

Турнирдің ашылу салтанатына Астана қаласы әкімінің орынбасары Талғат Рахманберді қатысып, барша қатысушыларды Қазақстан халқы тілдері күнімен құттықтады. Ол тілдің ел бірлігі мен қоғамдық келісімді нығайтудағы айрықша рөліне тоқталып, қаламгерлерге сәттілік тіледі. Қалалық мәслихаттың төрағасы Табиғат Зейнолқабден де мемлекеттік тілдің ел бірлігі мен ұлттық құндылықтарды дәріптеудегі маңызын атап өтіп, шығармашылық қауымның басын қосатын осындай тағылымды шаралардың мәні зор екенін атап өтті.

Турнир барысында қазақ әдебиетінің классигі, көрнекті жазушы Төлен Әбдікке де ерекше құрмет көрсетілді. 4 қыркүйекте 84 жасқа толған қаламгерді мерейтойымен құттықтаған қала әкімінің орынбасары оған қазақы дәстүрмен иығына оқалы шапан жапты. Бұл – көрнекті қаламгердің ұлттық әдебиетке сіңірген өлшеусіз еңбегіне көрсетілген ел ықыласының белгісі еді.

Бір күнге созылған бильярд додасына белгілі қаламгерлермен қатар мемлекет және қоғам қайраткерлері де қатысты. Жарыс барысында қатысушылар мергендік пен ептілікпен сынға түсіп қана қоймай, еркін пікір алмасып, өзара сыйластықтың өнегесін көрсетті.

Кілең «сен тұр, мен атайын»

дейтін сұрмергендер бас қосқан биылғы бәсеке аса тартысты өтті. Жарыстың шешуші кезеңінде ақын, жазушы Ұларбек Нұрғалымұлы мен белгілі тележурналист Әлімжан Сабыржанұлы бас жүлде үшін бақ сынады. Нәтижесінде Ұларбек Нұрғалымұлы қарсыласын айқын баымдықпен қапы қалдырып, турнирдің бас жүлдесін иеленді. Әлімжан Сабыржанұлы екінші, ақын, депутат Жанарбек Әшімжан үшінші орынға тұрақтады.

Сондай-ақ, бірқатар қаламгерге арнайы жүлделер табысталды. Әлихан Бөкейхан атындағы арнайы жүлде Әділ Ахметовке, Қайым Мұхамедханов атындағы арнайы жүлде Алдан Смайылға, Ыбырай Алтынсарин атындағы

арнайы жүлде Қойшығара Салғараұлына, Сайын Мұратбеков атындағы арнайы жүлде Төлен Әбдікке берілді. Ал Әлібек Асқар «Мәдениетті ойыншы» аталымымен марапатталды. Сонымен қатар тамаша өнер көрсеткен ойыншыларға «Алғашқы шар», «Үздік серия» секілді арнайы

жүлделер тапсырылды.

– Қазақстан халқы тілдері күнінде осындай мазмұнды іс-шара ұйымдастырып, қаламгерлердің өзара пікір алмасуына тамаша орта әзірлеп, мерекелік көңіл күй сыйлаған Астана қаласының әкімдігіне алғысымыз шексіз. Жарыс өте

жоғары деңгейде өтті. Достықты ту еткен ойыншылар керемет өнерін көрсетті, – деді турнирдің төрешісі, алаштанушы ғалым, филология ғылымдарының кандидаты Қайрат Сақ.

– «Сөз бен сана» атауының өзінде үлкен мән бар. Сөз – ұлттың рухани өзегі болса, сана – сол сөздің мәнін түсініп, оны ұрпаққа жеткізетін күш. Біз тіл мерекесін тек ресми жиындармен шектемей, қоғамның әртүрлі ортасын қамтитын мазмұнды шаралар арқылы атап өтуді мақсат етеміз. Қаламгерлерді спорт алаңында бас қосып, еркін пікірлесуге, бір-бірімен жақынырақ араласуға мүмкіндік беретін бұл турнир бүгінде жақсы дәстүрге айналды. Мұндай іс-шаралар мемлекеттік тілге деген құрметті арттырып қана қоймай, шығармашылық қауымның бірлігі мен сабақтастығын нығайтады деп ойлаймын, – деді Астана қаласының Тілдерді дамыту және архив ісі басқармасының басшысы Сәкен Есіркеп.

МЫҢДАҒАН АДАМ ТҮНДЕ ЖҮГІРДІ

Астанада «Заң мен тәртіп» қағидаты аясында тұрғындарды спортқа тартуға бағытталған Night Run бұқаралық түнгі жүгіру іс-шарасы өтті.

Жарыс кешкі сағат 20:00-де Алматы ауданындағы Триатлон саябағында басталды. Оған қала тұрғындарынан бөлек, спорт әуесқойлары қатысып, белгіленген 5 шақырымдық қашықтықты еңсерді.

Ұйымдастырушылардың айтуынша, Астанада жүгіруге деген қызығушылық жоғары. Бұған түнгі жарысқа бір

сағаттың ішінде 2 мыңға жуық адамның тіркелуі дәлел. Қатысушыларды тіркеу 2 қыркүйекте онлайн форматта басталған.

«Астана қаласында жүгіруге деген сұраныс жоғары. Оған дәлел – бүгінгі түнгі жүгіріске бір сәтте 2 мыңға жуық тұрғынның қатысуы. Қауіпсіздік талаптарын толық ескере отырып, тіркелуді онлайн түрде ұйымдастырдық.

Небәрі бір сағаттың ішінде осынша адам тіркеліп үлгерді. Жалпы биылғы жылдың алғашқы жартыжылдығында Астанада 21-ден астам жүгіру жарысы мен марафон өткізілді. Алдағы уақытта да тұрғындарды спортқа тұрақты тартуға бағытталған іс-шараларды өткізе береміз», – деді Спорттық-бұқаралық іс-шараларды өткізу дирекциясы басшысының орынбасары Ержігіт Өсербай.

Night Run-ның ерекшелігі – қатысушылардың жарысқа тегін қатысуы. Сонымен қатар, әрбір жүгірушіге қараңғы уақытта қауіпсіз қозғалу үшін арнайы жарықтандыру құрылғысы беріліп, мәреге жеткендерге естелік медаль табысталды.

Ал, 15-16 минут шамасында 5 шақырымды бағындырған Әлібек Нұрмұхамед бірінші болып келді.

Іс-шара соңында қатысушылар арасында лотерея ойнатылып, 10 велосипед ұтысқа қойылды.

БАЛАЛАР САЙЫСЫ

Астанада 15 жасқа дейінгі балалардың басын қосқан Bala Fest фестивалі өтті. «Астана» саябағында ұйымдастырылған шарада 200-ге жуық жас қатысушы спорт, робототехника және шығармашылық бағыттар бойынша 11 түрлі сайыста бақ сынап, қауіпсіздік пен жол қозғалысы ережелері туралы пайдалы ақпарат алды.

Жас қатысушылар VEX робототехникасы, робо-сумо және роботфутбол бойынша шеберлік сабақтары мен сайыстарда бақ сынады. Сондай-ақ, асық ату, ерекше асық ойнау әдісі арқылы инклюзивті балаларға бейімделген бочча, ләңгі тебу, жерде сурет салу және басқа да қызықты ойындар қарастырылған.

Бұдан бөлек, «Заң мен тәртіп» қағидаты аясында поли-

ция өкілдері жол қозғалысы ережелерін сақтау, көшедегі қауіпсіздік пен жауапкершілік жөнінде түсіндіру жүргізді.

«Бүгінгі фестивальді әлеуметтік желіден оқып, келдім. Маған ұнады. Балалар өте көп. Мерекелік атмосфера сезіледі. Жеке өзім жаз бойы балаларға арналған жүгірістерге белсенді қатыстым. Бүгін жерде сурет

салу байқауында сынға түсуге шешім қабылдадым», – деді 8-сынып оқушысы Гүлжан Тұрғанбай.

Жалпы, фестивальге 15 жасқа дейінгі балалар қатысты. Сайыстар қорытындысында үздіктер анықталып, дипломдармен және арнайы сыйлықтармен марапатталды.

Редакция қолжазба иелерінің пікірлері мен көзқарасын бөлісуі шарт емес.

Газет ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 23.05.2018 ж. тіркеліп, №17120-Г куәлігі берілген. Меншік иесі: «Elorda Aqparat» ЖШС

Директор –
Олжас СЫДЫҚБЕК

Бас редактор –
Еркін ҚЫДЫР

Бас редактордың орынбасары –
Ғалым ҚОЖАБЕКОВ

Газетте жарияланған материалдарды сілтемесіз көшіріп басуға болмайды.

Газет сейсенбі, бейсенбі және сенбі күндері шығады.

Жарнама мен хабарландырулардың мазмұнына жарнама беруші жауап береді.

Газет «ASTANA AQSHAMY» газеті редакциясының компьютерлік орталығында теріліп, қатталды.

Тираж – 5 100. Апталық таралымы – 15 300

Тапсырыс № 106

Баспахана: Астана қаласы, Сілеті көшесі, 30-үй

«Медиа-холдинг «ERNUR» ЖШС

📍 Редакция мекенжайы: 010000, Астана қаласы, Достық көшесі, 13, «Нұрсая-2» ТК

✉ Va-reklama@mail.ru
aqsham1990@mail.ru

Кезекші редактор – Шапағат ӘБДІР